

Приликом учења могу се појавити бројни проблеми –
а) субјективни разлози за школски неуспех

1. Стално одлагање почетка процеса учења.
2. Брзо одустајање од учења због других послова, активности, обавеза или провода.
3. Нередовно учење (кампањско учење), учење пред сам испит
4. Осећај брзог заборављања и помешаности наученог
5. Страх од испита један је од највећих ометача процеса учења
6. Учење без проверавања и понављања градива
7. Непостојање властите организације градива
8. Постојање великих тешкоћа у разумевању градива.

Кратак опис наведених проблема:

1. Стално одлагање почетка процеса учења.

Нисте мотивисани. Никако да седнете, да „загрејете столицу“. Све друго вам је важније.

2. Брзо одустајање од учења због других послова, активности, обавеза или провода.

Пријатељи вас зову на рођендан, прославу, журку. Родитељи су вас замолили да одете до продавнице, да им помогнете у сређивању стана... Све су ово саставне активности живота, али могу да ометају процес учења ако нису добро распоређене у односу на учење.

3. Нередовно учење (кампањско учење), учење пред сам испит...

Два месеца је до краја године, мислите да имате довољно времена, одлажете почетак учења. Ово је обично велика варка. Време до испита брзо прође, а ви се нађете у „небраном грожђу“ јер имате мало времена да квалитетно припремите испит.

4. Осећај брзог заборављања и помешаности наученог.

Често се дешава да се учи више од онога што је оптимално за тај дан, често не повезујете чињенице, информације и знања из претходних сличних предмета, нисте довољан број пута поновили градиво, нисте разјаснили најважније целине, извукли тезе за лекцију... Све то може резултовати у заборављању пређеног.

5. Страх од испита је један од највећих ометача процеса учења.

Још на самом почетку учења крећете да размишљате о испиту, о негативном исходу, слушате разне приче и говоркања о овом или оном професору. Јавља се трема, нервоза, предиспитни страх, а још нисте завршили процес учења.

6. Учење без проверавања и понављања градива.

Прелазите градиво само читањем. Док читате све разумете, задовољни сте, мислите да ће све остати у меморији. То је друга варка у учењу. Учење без понављања и проверавања је узалудно учење.

7. Непостојање властите организације градива.

Нисте направили план активности за предмет који спремате. Не постоји дневни, али ни недељни ни месечни план. Не знате кад почињете тог дана, који део активности је предвиђен за учење, а који за слободно време...

8. Постојање великих тешкоћа у разумевању градива.

Нисте били на часу и нисте чули излагање професора. Или, били сте на предавању, али сте „херметички” слушали. После предавања нисте разјаснили неразумљиве делове, нејасноће, нове речи и сл. Нисте разговарали са колегама о обрађеној теми... Резултат су велики проблеми у разумевању

❖ Постоје објективни разлози који утичу на процес учења, независно од воље детета које учи.

❖ Прилог који следи детаљније ће разјаснити тешкоће са којима се све већи број деце/ ученика суочава.

❖ Покушајте да пронађете узроке који спречавају дете да боље савлада одређену материју и помозите му, уз помоћ алатки које су предложене, да проблем реши.

❖ Упутите их на стручњаке из дате области, ако сумњате да постоји поремећај

❖ На време уочен поремећај може се исправити!

ТЕШКОЋЕ У УЧЕЊУ

**ПРЕПОЗНАВАЊЕ ДИСЛЕКСИЈЕ, ДИСГРАФИЈЕ И
ДИСКАЛКУЛИЈЕ У НИЖИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ
ШКОЛЕ**

**ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ПРИПРЕМИЛА:
Бранка Бељин, наставник разредне наставе**

1. Дефиниција тешкоћа у учењу

- ❖ Неуропсихолошке теорије
- ❖ Медицинско-биолошки приступ
- ❖ АД/ХД-хиперактивни поремећај (узрок неуролошки)
- ❖ Перцептивне одн. сензомоторне теорије
- ❖ Психолингвистички приступ
- ❖ Бихевиористички приступ
- ❖ **ДЕФИНИЦИЈА ДЕФЕКТОЛОШКЕ ПСИХОЛОГИЈЕ**

“ГОВОРИМО О ПОРЕМЕЋАЈУ УЧЕЊА, ако је

• ЈАКО НИСКА УСПЕШНОСТ У УЧЕЊУ у ПОРЕЂЕЊУ СА НИВООМ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ, а најчешће је

• УЗРОКОВАНА НЕУРОЛОШКИМ ДЕФИЦИТОМ или ПОРЕМЕЋАЈЕМ ПСИХИЧКИХ ФУНКЦИЈА и

• ПРАЋЕН ЈЕ СПЕЦИФИЧНИМ КОГНИТИВНИМ СИМПТОМИМА”

2. КРИТЕРИЈУМИ ДИЈАГНОСТИЦИРАЊА ТЕШКОЋА У УЧЕЊУ

- ❖ **Ниво интелигенције**- несразмера између нивоа интелигенције и успешности учења
- ❖ **Поремећај школске успешности** - у облику тешкоћа у читању, писању и математици
- ❖ **Специфични проблеми у владању** - честе су секундарне неуротизације и разни психички симптоми због сталних неуспеха
- ❖ **Мултикаузална етиологија** — пренатални и перинатални поремећаји, незадовољива социјална околина...
- ❖ **Специфични проблеми у когнитивним способностима**
 - поремећаји перцепције** (визуелна, аудитивна, тактилна, кинестезиона перцепција, перцепција позиције и покрета)
 - поремећаји језичких структура** (перцепција и разумевање говора, стварање симбола, асоцијација речи истог значења, интеграција говора и језика, богатство језика)
 - поремећаји меморије, поремећаји серијалности, поремећаји оријентације у времену и простору** (на свом телу, у слободном простору, на дводимензионалним површинама)
 - поремећаји координације покрета и fine моторике**

3. ЗНАЦИ ТЕШКОЋА У УЧЕЊУ У ОПШТИМ ОБЛАСТИМА

❖ ОПШТА ЗАОСТАЛОСТ ЈЕЗИЧКИХ СТРУКТУРА

(СЛАБ ФОНД РЕЧИ, НЕТАЧНА ГРАМАТИКА, СЛАБО ПАМЋЕЊЕ СЕРИЈА - КАО НАЗИВИ ДАНА, МЕСЕЦИ..)

❖ ПОРЕМЕЋАЈИ ПОНАШАЊА

(ПОРЕМЕЋАЈИ МОТИВАЦИЈЕ, ЗАОБИЛАЖЕЊЕ ЗАДАТАКА ВЕЗАНИХ ЗА ЧИТАЊЕ, СЕКУНДАРНИ ПОРЕМЕЋАЈИ ВЛАДАЊА И АДАПТАЦИОНОГ ПОНАШАЊА - ПОНЕКАД ЧАК И ПСИХОСОМАТСКИ СИМПТОМИ: ГЛАВОБОЉА, СТОМАЧНИ БОЛОВИ, ГРИЦКАЊЕ НОКТИЈУ)

❖ ЛОША ОРИЈЕНТАЦИЈА У ВРЕМЕНУ И ПРОСТОРУ

❖ НЕЗРЕЛА ПРОПРИОЦЕПЦИЈА, НЕРАЗВИЈЕНА КООРДИНАЦИЈА ПОКРЕТА И СИСТЕМА БАЛАНСА

❖ ЛОША ОРГАНИЗАЦИОНА СПОСОБНОСТ, НЕУРЕДНОСТ

4. Знаци који упућују на сумњу тешкоће у учењу- општи фактори ризика

❖ **ТЕШКИ ПОРЕМЕЋАЈИ ГОВОРА**

заосталост развоја говора, тешки поремећаји артикулације, нетачна граматика

❖ **НЕСПРЕТНОСТ У ПОКРЕТИМА**

❖ **У ПОРОДИЦИ ВЕЋ ПОСТОЈИ ПРОБЛЕМ**

5. На учесталост тешкоћа утичу

- **Метод испитивања, тестирања**
- **Строгост испитивача**
- **Врста школе**
- **Дефинисање тешкоћа у учењу**

Према међународним статистикама : између 3-5%

6. Једна од специфичних тешкоћа у учењу **ДИСЛЕКСИЈА**

=dys (слаб, лош, недовољан) + legere (језик, речи, читање)

Дефиниција: “**несагласност између реалних очекивања према детету (способности детета), времена посвећеног за поучавање читања и писања, количине времена и материјала за вежбање и резултата у читању и писању**”

7. СИМПТОМИ ДИСЛЕКСИЈЕ у време савладавања читања

- тешкоће у **учењу појединих слова**- тешко је памћење нових слова, потребно је више времена и више вежбе док се ново слово добро запамти
- **честа замена слова** при читању – најчешће се замењују слова која су визуелно слична
b-d-p-g; a-e; ć-č; č-ž-š; h-n-m; t-f-j;
- или су акустички слична (нпр. t-d; k-g;)
- или слова која су акустички слична према начину изговарања : n-l; v-b; č-š; ..
- зна слова али **има тешкоће у шчитавању**: не зна повезати прочитана слова у реч
- веома **спор темпо читања**- због спорог препознавања појединих слова
- **слабо разумевање прочитаног**

ДИСЛЕКСИЈА симптоми у периоду 2-3. разреда

- **продужење времена** потребног за освајање читања
- много **грешака у читању**: ЗАМЕНЕ (консеквентне замене слова која су визуелно или акустички слична к-х, м-н, а-е, ћ-ч, односно г-к, н-њ, с-ш,...или замене слова због поремећаја оријентације у простору : b-d, p-d, p-b, t-f, p-q)
- **изостављање** слова
- **додавање** слова, грешке у редоследу слова
- спори, **неуједначени темпо читања** – код дужих речи **словкање**, па тек онда изговарање наглас
- слабо, или **нетачно разумевање прочитаних речи**, реченица и текстова због непрецизног читања, или спорости у читању
- потребно **више материјала за вежбање**
- задржавају **навику тихог изговора речи** при читању
- **грешке у уочавању тачке** као знака разграничења реченица

8. ДИСГРАФИЈА

Дефиниција

Дисграфија (dys= slab, loš, nedovoljan + graphia =pisanje) је специфична тешкоћа у учењу, која се **најуочљивије** јавља у писању. Јавља се самостално, или заједно са дислексијом.

- **дисграфија у обликовању**- проблем се јавља **само у рукопису**, у обликовању слова: погрешно, грчевито држање оловке, нетачно обликовање слова, слабо читљив рукопис, итд., уз правилан правопис
- **садржајна дисграфија** – поред или без проблема у обликовању, јављају се **замене, изостављања, додавање слова** сличних онима у дислексији (дислексија је најчешће праћена овим типом дисграфије)
- **дисортографија** – **проблеми** се јављају **само у правопису**- најчешће се јављају комбиновано са дисграфијом у садржају

9. Симптоми дисграфије

❖ ПРЕ ИЛИ НА ПОЧЕТКУ ПИСАЊА

- **слаба фина моторика** (проблеми у закопчавању и другим техникама облачења, не воли радње које захтевају тачну моторну координацију, нпр. Puzzle слагалице, коцке Lego, итд.)
- **слабо препознавање форми по опипавању**
- не воли да црта, боји
- нетачно **држање** оловке
- оловку држи **грчевито** при цртању или бојењу, **прелази линију** или **не попуњава** потпуно белу територију при бојењу
- прецртавање формије нетачно, **у задацима лавиринта удара линију**

❖ ПРИ УЧЕЊУ ПИСАЊА

- споро, или **нетачно памћење тачног писања** појединих слова
- **нетачно**, грчевито графомоторно **извршавање** појединих **слова**
- **замена слова при писању** - најчешће се замењују слова која су визуелно слична (нпр. b-d-p-g, a-o, ћ –ч, ћ-ш-ж, х-н-м.) или су акустички слична (нпр. звучни и беззвучни парови слова: т-д, к-г, или слова која су акустички слична према начину изговарања: н-л, в-б, ћ-ш, итд.)
- веома **спор темпо** писања

Симптоми у доба 2-3. разреда

- **пуно грешака у писању:** замена, изостављање, додавање слова или грешке у редоследу слова
- често **поједностављивање слова,** односно стратегија прелазних слова
- **нетачно писање појединих слова** – на пример почиње **писање круга од доле** и креће у правцу казаљке на сату, или почиње писање равне линије од доле према горе
- **спори темпо писања**
- **не зна да пише састав**

10. ДИСКАЛКУЛИЈА

Дискалкулија је једна од специфичних тешкоћа у учењу која се јавља у области математике. Понекад се јавља заједно са тешкоћама у писању и читању, а може да се јави и самостално

МАТЕМАТИЧКА СПРЕМНОСТ НА ПОЧЕТКУ ШКОЛОВАЊА

- сигурно знање концепта шестице
- сигурно знање општих математичких појмова (више, мање, ништа, одузети, додати)
- задовољавајуће разумевање говора да би дете било способно да разуме математичко граматичке структуре (веома важно за текстуалне задатке)
 - логичко и аналогно размишљање, разумевање каузалности (последица)
- одговарајућа оријентација у времену и простору

Најчешћи симптоми дискалкулије

- тешкоће у **препознавању и разумевању математичких симбола** (+), (-), (=), (>), (<), (x), (:)
- **изостављање** или **додавање бројева** код одбројавања (појединачно, или по 2, по 5, итд. узлазно или силазно) или прескакање десетица или стотина (на пр. : 118, 119, 200, 201,.... или силазно.... 92. 91. 80. 89, 88, 97, ... итд.)
- **није сигурно** (дете) у томе, **која** десетица или стотина **следи** (нпр. После 59 каже 40, после 299 каже 400, или после 509 каже 600)
- **нема технику**, или користи лошу технику **за прекорачење десетице** код додавања или одузимања(на пр. 9+6 зна или израчуна само одбројавањем на прстима)
- користи лошу или **почетничку технику** са прстима
- **не држи се правца** код писмених математичких задатака
- **заборавља додати остатак**, или додаје остатак на погрешном месту код писмених математичких задатака
- **не разуме суштину** таблице множења или не зна таблицу множења упркос много вежбе
- не спознаје инверзност додавања и одузимања, односно множења и дељења
- **не разуме концепцију месне вредности цифре** (јединица, десетица, стотина, хиљада..)
- тешко је учење и коришћење **претварања** јединица за мерење
- слабо памћење аутоматских редова као што су дани, месеци, итд.

11. ОПШТИ САВЕТИ И СТРАТЕГИЈЕ У РАДУ СА УЧЕНИЦИМА који имају тешкоће

- актуелна **дневна успешност** ученика са тешкоћама у учењу **не зависи од њихове воље**- “ бољи и лошији дани”
- **мултисензорне** методе и средства (које укључују виђење, слушање, опипавање и перцепцију моторике) **помажу највише**
- неопходно је **поучавање технике учења** (на пр. како научити песмицу)
- често им је потребно **више времена** за завршавање одређеног задатка, или учење одређеног материјала, а и потребно је више понављања
- **тешкоће** у учењу су веома често **праћене секундарним проблемима у понашању**. У том случају потребно је размислити о томе, шта узрокује проблеме у понашању, понекад је потребно потражити професионалну помоћ психолога
- код **планирања** материјала треба размишљати **у малим корацима**, од једноставног ка компликованијим задацима. Ако је потребно слободно се вратимо на једноставније
- **анализа грешки** је веома **важна** – треба гледати како је дете дошло до одређеног резултата, а не само погрешан резултат
- уместо откривања доброг резултата боље је ако дамо **путоказ ка добром решењу** да би дете само од себе нашло добро решење
- понекад је веома **тешко одржати мотивацију** ученика са тешкоћама у учењу. Њима је потребно много више времена и снаге да би постигли исто, што остали ученици лако постижу. Понекад су и **паметнији** од осталих али је због свих негативних осећања и сталних неуспеха веома тешко одржати њихову вољу за учењем. Потребно је много позитивних **подстицаја** и **похвала**

МЕТОДЕ И МАТЕРИЈАЛИ ЗА ПОУЧАВАЊЕ ЧИТАЊА, ПИСАЊА И МАТЕМАТИКЕ

1. Поучавање читања ученицима са тешкоћама у учењу

- **Пуно материјала** за развијање основних способности неопходних за савладавање читања (визуелна диференцијација, препознавање фонема, оријентација у времену и простору, серијалност, вербална и визуелна меморија су само најважнији)
- **Мултисензорне методе** код поучавања читања: ослањати се на вид, слух, опипавање и перцепцију моторике (шта видимо, шта чујемо, и шта радимо устима кад прочитамо одређено слово, односно формирање слова од глине и других материјала)
- **Избегавање хомогене инхибиције**. Слова која су визуелно или акустично слична поучавају се далеко једно од другог у времену)

- **Обезбедити довољно времена** за технику читавања, повезивања слова у читању
- **Пуно материјала**, по шеми: VC; CV; (CV-VC); CVC; (CVC-VC; CV-CV-CVC); CVCC (V= **SAMOGLASNIK**, C= **SUGLASNIK**)
- **Развијање разумевања** прочитаног
- **Припремање материјала у малим корацима**
- **Принципи вежбања**
 - **Различитост**
 - **Грешке се поправљају одмах**
- **принцип поправљања замене слова: нпр. код замене b – d**
 - вежбање само слова b
 - вежбање неког другог слова
 - вежбање само слова d
 - кратко понављање само слова b (само b)
 - вежбање слова b и d са уочавањем сличности и разлика

2. Најважнији елементи развијања способности неопходних за учење читања и писања

1. Развијање слушања фонема

- ✓ Да ли чујеш глас у речи?
- ✓ Који глас чујеш у речи' (на пр. С или Ш)
- ✓ Где чујеш глас у речи ? (на почетку, на крају или негде у речи)
- ✓ Препознавање речи која је растављена на гласове, односно растављање речи на гласове ; касније: означавање гласова речи малим кружичима, и обележавање места одређеног гласа
- ✓ Диференцијација звучних и беззвучних гласова
- ✓ Диференцијација кратких и дугачких гласова

2. Развијање раздвајања

- ✓ Отапшавање

3. Развијање фонда речи

- ✓ Развијање пасивног *фонда* речи, активизирање, развијање активног фонда речи, прецизирање садржаја речи, корекцију погрешака у суштини речи
- ✓ Именице, глаголи, придеви, одређени бројеви и неодређене количине, групирање
- ✓ Формирање група именица сличних у садржају (намештај, саобраћајна средства, животиње, итд.)

4. Развијање говорне вештине

- ✓ Вербализација, описивање сличности, разлике, супротности-”једна је...а друга..”
- ✓ Приче и песмице

5. Развијање разумевања и самосталног именованја речи које су потребне у учењу читања и писања

- ✓ Почетак, средина, крај, горњи, средњи, доњи и комбинације ових(нпр. На почетку доњег реда, итд.)

6. Оријентација између линија за писање

- ✓ Називање делова међу редовима- таван, соба, подрум (где станује...?)
- ✓ Описивање слова у редовима

7. Развијање fine моторике руку

- ✓ Игре и задаци за развијање (рад глином, маказама, цепање папира, савијање, бојење, везивање пертла, закопчавање и остале вештине одевања, итд.)
- ✓ Вежбе за руке праћене песмицама или бројалицама: координација говора и покрета

8. Развијање оријентације у времену

- ✓ Доба дана, називи дана у седмици, годишња доба, месеци у години-називи..

9. Развијање оријентације у простору

- ✓ Оријентација на свом телу
- ✓ Просторне релације (испод, изнад, иза, поред, итд.)
- ✓ Горе-доле, лево-десно-оријентација на школској табли и у свесци

3. Развијање технике читања

- **Методe анализe – синтезе** код учења и поновног учења, понављање слова
- Читање изолованих слова, бесмислених слогова, речи, реченица
- Понекад је потребно помоћу шчитавања, повезивања слова при читању
- Листе речи – разумевање није важно
- **Игре за читање:** меморија, домино, Activity, Tabu
- **Важан задатак:** азбука-абецеда

4. Развијање разумевања прочитаног

- Развијање разумевања прочитаних речи и израза
- Повезивање речи са сликом
- Повезивање речи са објашњењем
- Повезивање синонима
- Типови задатака “ Нацртај оно што си прочитала”, односно “обоји слику како је написано”
- “ прави” задаци за разумевање прочитаног

5.Помагање учења писања

- Важно је научити растављање речи на гласове (слушање фонема), односно повезивање гласа са **СЛОВОМ**
 - Важно је тачно обликовање слова
 - Rhyming - речи које се римују
- Писање се почиње касније него читање, али је јако важна припрема писања
 - Припрема писања самосталних реченица
 - Једноставне серије слика
 - Аналогне реченице
 - Фазе писања састава: 1. он каже, ја пишем 2. ја кажем, он пише

6. Развијање способности неопходних за учење математике

1. **Релације количина уз коришћење математичких појмова** (пуно, мало, ништа, више, мање, једнако, итд.)
2. **Стварање појма одређеног броја**, усвајање истог, утврђивање
 - ✓ Одбројавање
 - ✓ Упоређивање количина: кружићима, количинама, именовањем бројева, бројним знаком
3. **Глобално препознавање количина** (на прстима или другим објектима)
4. **Узлазно и силазно одбројавање**
5. Припрема основних математичких радњи и појмова
 - ✓ Додајем, одузимам, колико је остало
 - ✓ 'колико треба да се дода, или одузме, да буде исто толико, мање или више?
 - ✓ Поучавање правилног коришћења прстију
6. **Припрема текстуалних задатака** (уз помоћ слика, или манипулацијом, уз коришћење математичких израза)
7. **Препознавање и писање бројева**
8. **Означавање количинских релација** ($>$, $<$, $=$)
9. **Прецртавање, именовање и самостално цртање форми**

ПАЖЊА И ПОРЕМЕЋАЈИ ПАЖЊЕ

Презентацију припремила:
Бранка Белџин, учитељица

1.” **Пажња** је психичка активност, уз помоћ које **приликом опажања одвајамо важне објекте и дешавања од неважних**. Није самостална психичка функција, него је неопходан услов за различите функције опажања. Постоји савесна и несавесна пажња”

Основне функције когнитивног система

Сваки процес, који је потребан за *пријем, обраду, одлагање (памћење), и призивање информација*, захтева активно учешће, а основне функције овога су: АКТИВНА ПАЖЊА АКТИВНО ПАМЋЕЊЕ АКТИВНО ОПАЖАЊЕ

ПАЖЊА ЈЕ БАЗА ОПАЖАЊА. Опажа се само оно, шта се прати пажњом

Одредбе пажње

1. Особине подстицаја

- а) Особине подстицаја независне од особе : интензитет пажње (гласан звук, или велики предмет, итд.) дужина (краткотрајни или дуготрајни подстицаји) понављање, изолованост предмета, брза или неочекивана промена, ..
- б) Особине пажње зависне од особе: новитет подстицаја, необичност подстицаја

2. Особине особе

Мотивација, заинтересованост, одморност, замореност, актуелно психичко и физичко стање

ДУГОТРАЈНОСТ ПАЖЊЕ

Колико се дуго можемо концентрисати на одређени подстицај?

- Тенденција пажње је да **скакуће** са једне ствари на другу
- **Лакша је** дуготрајна концентрација **на ствар која се помера**, или која се мења
- **Савесна** пажња **дуже траје** него несавесна
- **Скретање** пажње **се дешава**, ако се појављују ометајући подстицаји

РАСПРОСТРАЊЕНОСТ ПАЖЊЕ

На колико ствари се можемо истовремено сконцентрисати

- Код истовременог вршења више радњи могућа су три решења:
 - а) Пажња се помера са једне ствари на другу
 - б) Једна ствар се врши аутоматски (значи са много мање пажње)
 - в) Два задатка постају део једне функционалне скупине

Поремећаји пажње

Поремећаји пажње се могу препознати по следећим знацима у школи:

- Не пази довољно на детаље, или безвезно греши у школском раду: често “случајно” изостави, заборави или помеша ствари
- Тешко пада задржавање пажње на одређеном задатку или игри
- Чини се да не слуша када му се говори; често се чини да “није присутан” у мислима
- Не прати инструкције, не завршава школске радове, задатке
- Има тешкоћа у организацији задатака и активности, чини се расејан
- Не воли, или се супротставља задацима који захтевају дуготрајну концентрацију
- Често губи ствари које су потребне за извршавање задатака и других активности
- Спољашњи догађаји му често одвлаче (скрећу) пажњу
- Забораван је у дневним активностима

Поремећај пажње и хиперактивност

Најуочљивији симптоми се појављују у три области:

1. **Хиперактивност на страни моторијума /моторике**
2. **Импулсивност**
3. **Поремећаји пажње**

Хиперактивност на страни моторијума /моторике (најмање 2 од следећих)

- ❖ НЕПРЕСТАНО ТРЧКАРА, НА СВЕ СЕ ПЕЊЕ
- ❖ НЕСПОСОБАН ЈЕ ДА СЕДИ НА ЈЕДНОМ МЕСТУ
- ❖ ИАКО СЕДИ, СТАЛНО СЕ МИЧЕ, УВИЈА
 - ❖ И У СНУ СЕ ПУНО ПОМЕРА
- ❖ КАО ДА ЈЕ “НАВИЈЕН-А”, КАО ДА ГА ТЕРА МОТОР

ИМПУЛСИВНОСТ или ИМПУЛЗИВНОСТ (најмање 3 од следећих)

- ❖ ЧЕСТО ПОЧИЊЕ РАДИТИ ПРЕ РАЗМИШЉАЊА**
- ❖ МЕЊА АКТИВНОСТИ УОЧЉИВО БРЗО И ЧЕСТО**
- ❖ НЕСПОСОБАН ЈЕ ОРГАНИЗОВАТИ СВОЈЕ ЗАДАТКЕ И РАД**
- ❖ ЗАХТЕВА ПРЕВИШЕ КОНТРОЛЕ У ПОРЕЂЕЊУ СА УЗРАСТОМ**
- ❖ ТЕШКО МУ ПАДА ДА САЧЕКА, ДА ДОЂЕ НА РЕД У ИГРАМА, И У ГРУПИ**

ПОРЕМЕЋАЈИ ПАЖЊЕ (најмање 3 од следећих)

- ❖ Често не завршава оно што је почео-почела
 - ❖ Често “није присутан”
 - ❖ Пажња му се лако одвлачи
- ❖ Неспособан је да се сконцентрише на школски рад, или други задатак, који захтева непрестану концентрацију
- ❖ Неспособан је да дуже времена игра одређену игру, или да се дуже времена позабави нечим

▪ Овај рад настао је захваљујући семинару у организацији Педагошког завода Војводине и изврсном предавачу Анамарији Вичек

Коришћена литература

▪ Група аутора (2006), Методика специјалног рада са децом благо ометеном у развоју - за студенте учитељских факултета. Београд: Учитељски факултет;

▪ T.R Miles, Elaine Miles, Sto godina disleksije, sto godina istraživanja i prakse,

▪ Dževdet Hadžiselimović, Otkrivanje poremećaja u čitanju, grupni postupci za ispitivanje objektivnih i subjektivnih simptoma poremećaja U čitanju, Školska knjiga, Zagreb, 1984.

